

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie voor Groningen, Friesland, Drenthe en de Noordoostpolder

Jaargang 40 nr. 3

HERFST 2014

Het parochieblad verschijnt vier keer per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt in december. De redactie sluit op 8 december 2014.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen.

Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze websites voor Groningen en Friesland op:

www.groningen.okkn.nl

www.friesland.okkn.nl

Bij de voorkant

De icoon voor de dagkapel vordert steeds verder. Op pagina 12 een verslag en meer foto's van de icoon in wording.

De Oud-Katholieke Kerk is een algemeen nut beogende instelling. Giften aan de parochie zijn daarom aftrekbaar van de belasting. Kijk voor meer informatie op www.anbi.nl

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*

ANBI

Van de pastoor.....2
 "Toch zal ik juichen om mijn God en Heer".....2
 Internationaal Oud-Katholieken Congres.....4
 Toneel in de Dom.....6
 Gespreksgroep Groningen.....8
 Rondom "de Witte Madonna"..... 10
 Icoon voor de dagkapel.....12
 Ontmoetingen in de Fundatie.....13
 Kindsoldaat.....14
 Wat is dit nu? Ziekenzalving.....15
 Sint Maarten.....16
 Kooksels en baksels uit de pastorie.....18
 Vieringen en agenda.....19

Van de pastoor

In het regioverband AGATHA hebben we als pastores afgesproken dat we de voorwoorden van de parochiebladen per toerbeurt schrijven. Het zorgt voor een stukje afwisseling. Deze keer is pastoor Wietse van der Velde aan de beurt. Hij is eerder dit jaar in onze regio gekomen als pastoor van Hilversum. Graag wens ik hem ook veel zegen en werkvreugde toe in zijn nieuwe parochie.

Interessant te melden is dat het gebouw stukje bij beetje steeds verder afgemaakt wordt. We hebben de glazen deuren voorzien van folie met onze naam er op en diverse symbolen. Het helpt bij de herkenbaarheid. Ook zorgt het ervoor dat men niet meer zo snel tegen de glasheldere deuren aanloopt. In de dagkapel is inmiddels ook een folderwand gemaakt, waardoor de ruimte een minder rommelige indruk maakt. Ondertussen is de icoon voor de dagkapel bijna klaar en kan deze over niet al te lange tijd worden ingewijd.

Pastoor Victor

"Toch zal ik juichen om mijn God en Heer"

Op 12 augustus overleed Teunis Johannes Horstman, bisschop van Haarlem van 1987 tot 1993. Bij het uitdragen van zijn lichaam aan het einde van de uitvaartmis in de parochiekerk van zijn geliefde Egmond aan Zee werd gezang 527 gezongen. Dit lied – één van mijn lievelingsgezangen - werd geschreven ter gelegenheid van de bisschopswijding van Horstman. Het is een uitweiding over de woorden van zijn wapenspreuk: *Autem in Domino gaudebo*, Toch, nochtans zal ik juichen om de Heer. Dat zijn woorden ontleend aan de profetie van Habakuk, een voor de meesten van ons tamelijk onbekend boek in het Oude

Testament. Het is een lied van uiterm Godsvertrouwen.

Alles zit de profeet en zijn volksgenoten tegen. Er schijnt geen enkel heil meer te dagen, alles is duister: "geen oogst op 't land, de vijgeboom verdord, geen levend water meer, geen brood, geen wijn.", de schapen Gods zijn verdreven. In die situatie ligt de verzoeking op de loer om God dan ook maar te verlaten. Maar de profeet spreekt midden in die verzoeking "Nochtans, toch zal ik juichen in de Heer, jubelen in de God van mijn heil!" In dat woordje "nochtans" ligt al de

spanning verborgen van een tot het uiterste beproefde vreugde.

Dat “wapenlied” van mgr. Horstman zingt de Kerk, op een aarde waar overal het geweld woedt, de Naam van God maar al te vaak niet met ere wordt genoemd, de machten van haat en afgunst zich groot maken en het leven met de dood wordt bedreigd (cf. gez. 526, vers 2). Ook wij worden daarmee geconfronteerd. Dagelijks botsen ook wij op tegen de machten van kwaad en dood: de televisie en de kranten ze staan er bij wijze van spreken bol van. Dit gezang past heel goed in de laatste dagen van het kerkelijk jaar, de zondagen van de voleinding als wij extra intensief uitzien naar de doorbraak van Gods Koninkrijk van vrede en gerechtigheid. Maar als wij naar de tekenen daarvan op zoek gegaan, lijkt het er eerder op dat de beweging naar dat koninkrijk toe gestuit wordt.

Wij christenen hopen op de vreugde dat elk volk op aarde, dat iedere mens, dat de gehele kosmos de Heer zal zijn togedaan. Jezus Christus kwam op aarde en doorleed onze schuld opdat - zoals Paulus het uitjubelt - “iedere knie zich voor Hem zal buigen en elke tong zal belijden dat Jezus de Heer is tot glorie van God de Vader”.

De mens die echter rondkijkt in de wereld merkt eerder een beweging op die de andere kant op gaat. De wereld wil helemaal niet begenadigd worden. Mensen wenden zich af van het licht van de Vader. Overal wordt de knie voor gebogen, behalve voor Jezus, de Man uit Nazareth. Een gelovig mens kan daarvoor zijn hoofd niet in het zand steken; niet net doen alsof hij die dingen niet ziet.

Maar een gelovige kan en wil nog minder afdingen op de zekerheid van de beloften

van God die tot hem zijn gekomen door de woorden van profeten en apostelen en door Gods Woord bij uitstek, Jezus Christus.

Door dat niet willen en kunnen loslaten van God en zijn beloften ontstaat de spanning van het nochtans, van het toch. Het lijkt soms wel dat het een geloven, een verwachten, een hopen tegen beter weten in is (gez. 527, vers 4). Van de Haagse hofprediker dr. J. H. Gerritsen (+ 1923) gaat het verhaal dat hij op zijn schrijftafel een tekst met maar één woord had staan: “Nochtans”. De dichter van ons gezang 527 omschrijft dat woord “nochtans” in vers 4 op een ontroerende wijze.

‘k Blijf daarom, tegen beter weten in, richten naar het woord van het begin, Gij ons, God der eeuwen, hebt gezegd: ‘t verbond van trouw, van onverbreekbaar recht, Gij, Heer, Gij zijt mijn kracht, mijn zekerheid; ik juich om U in tijd in en eeuwigheid.

Dat vers doet bij het zingen bij mij vaak een brok in de keel ontstaan. Al wat er in het persoonlijke leven, wat er in het leven van Kerk en wereld ook mag gebeuren, er is de hoop, ja, de zekerheid dat uiteindelijk de genade van God zal overwinnen. Gods liefde voor ons mensen, die immers uit zijn hand zijn voortgekomen, is hardnekkiger dan al ons menselijk weerstreven. Ook al mag dan onze vreugde maar al te vaak beproefd zijn, toch zal vreugde het laatste woord hebben als Gods trouw en goedheid ons aan het einde zullen ontmoeten. Ik hoop dat dit gedachten zijn, die ons in deze laatste zondagen van het kerkelijk jaar 2014, zullen helpen om vol verwachting naar de toekomst te blijven kijken

Wietse van der Velde, pastoor van Hilversum

Het waren bijzondere dagen, de dagen van het vierjaarlijks Internationaal Oud-Katholieken Congres, dat deze keer in Nederland werd gehouden. Honderden deelnemers uit binnen- en buitenland waren naar Utrecht gestroomd. Overal kwamen ze vandaan, uit Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Polen, Kroatië, Tsjechië, maar ook echt ver weg, zoals de Filipijnen, in totaal 22 nationaliteiten. Sommigen kwamen voor alle vier de dagen, anderen hadden gekozen voor onderdelen van het gebeuren.

Op de eerste avond was er een openingsvesper in de kathedrale kerk van Ste Gertrudis. De andere dagen was er steeds aan het begin van de dag een ochtendgebed. Op de tweede dag werd een toneelstuk opgevoerd met als titel het thema van het congres: Sta op en ga! Onze parochianen Adrie Paasen (schrijfster van het stuk), Gabriëlle Hooimeijer en Cees van der Steen (spelers) hadden daar een niet onaanzienlijk aandeel in. Elders in dit nummer leest u meer over het toneelstuk zelf. We mogen best wel een beetje trots zijn op zulke talenten in ons midden.

De vrijdag werd grotendeels gevuld met workshops van velerlei aard. Verder werden er op vrijdag en zaterdag lezingen gehouden en werd er een bezoek gebracht aan het museum Catharijneconvent.

Een bijzonder onderdeel, misschien wel het hoogtepunt, was op zaterdag 20 september de eucharistieviering ter gelegenheid van het 125 jarig jubileum van de Unie van Utrecht, het internationale verband van oud-katholieke kerken. De viering vond plaats in de Domkerk. Zo'n 900 mensen vulden de kerk. Een viering die ieder die haar meemaakte nog lang zal heugen. Bijzonder

was ook de aanwezigheid van prinses Beatrix. Daarnaast waren er vele vertegenwoordigers uit de volle breedte van de oecumene en van de burgerlijke overheden aanwezig.

Het waren inspirerende dagen. Juist wanneer je afkomstig bent uit een kleine diasaparochie, zoals de onze, is het goed te beseffen dat we staan in een internationale gemeenschap van zo'n 200.000 gelovigen. Een bijzondere mededeling die tijdens het congres werd gedaan, is het feit dat onze aartsbisschop Joris nog deze maand oktober is uitgenodigd voor een privé-audiëntie bij de bisschop van Rome, bij velen misschien beter bekend als paus Franciscus.

Op de website van het congres www.okcongres2014.com valt veel te lezen over wat er allemaal plaats vond. Ook zijn daar uitgebreide series fotoverslagen te bewonderen. Over vier jaar is het congres gepland in Baden bij Wenen. Van harte aanbevolen.

Ab Mollema

Wij die door God gezonden zijn.

twee engelen in de woestijn.

wij zijn gesteld hier als een baken,

en hebben opdracht trouw te waken

Wees hier aanwezig, geest die zweeft

over de leegte waar niets leeft.

Wij zullen wachten in vertrouwen

tot wij uw wonderen aanschouwen

Zo opende ik als engel I op 19 september het toneelstuk "Sta op en ga" in de Domkerk in Utrecht. De titel was ontleend aan het congresstema. Als Bijbelse insteek bij dat thema was gekozen voor het verhaal van Filippus en de Ethiopiër uit Handelingen 8. In april waren we begonnen met de repetities. Meestal op vrijdagavond, een enkele keer op de zaterdag.

We kwamen bij elkaar in het ORKA-gebouw in Utrecht, achter onze Gertrudis-kathedraal. Daar werden we steeds zeer gastvrij ontvangen door Frans Baarends, die ons uiteraard een indrukwekkende rondleiding gaf door het gebouw, dat zo veel oud-katholieke historie bevat.

We begonnen met negen toneelspelers, van wie er helaas twee om gezondheidsredenen moesten afhaken. Oscar Scheijde (de broer van onze pastoor Victor) deed de regie en verzorgde bij de uitvoering ook een groot deel van de techniek. Adrie Paasen had het stuk geschreven. Op rijm, dat lijkt in eerste instantie misschien lastig, maar het kan het geheugen steunen. Mijn rol bestond uit zeven maal een tekst van

dezelfde lengte als de openingsstrofe. Naast de repetities moesten we daarbuiten ook veel oefenen en vooral de tekst uit het hoofd leren. Zo oefende ik in de trein, tijdens het huishouden of die keer toen ik bij de dierenarts in een hok zat, terwijl mijn hond Sila naast mij bijkwam van een operatie. En dan lijken 56 regeltjes toch niet zoveel.

Maar de koningin Kandake (pastoor Erna Peijenenburg) en haar kamerheer Caspar (Gerard Schoonderbeek) hadden flinke lappen tekst. Het was bewonderenswaardig hoe gauw ze die lange stukken onder de knie hadden. Helaas viel onze Filippus uit door ziekte. Erna nam die rol over en nadat ik even op vakantie was geweest, kende ze de tekst al uit haar hoofd!

De keren dat we met de tekst of bewegingen de mist in gingen, werden meestal met veel gelach ontvangen. Want de sfeer was zo geweldig goed. We werden vlug een hecht team met veel humor en al snel hadden we onze eigen grapjes. Er was wel eens een enkele vrijdag dat ik dacht dat thuis blijven ook fijn zou zijn, zo aan het einde van de week. Maar als we daar dan bij elkaar waren, was het weer zo leuk dat als het ware je interne batterij weer werd opgeladen.

De laatste paar weken voor de uitvoering van het stuk begonnen de zenuwen mij en enkele anderen parten te spelen. Stel je voor dat iemand vastloopt in de tekst! Of per ongeluk naast het podium stapt. Of dat iemand door zenuwen wordt overmand in die grote Domkerk. Maar de regisseur had alle vertrouwen in ons en sprak dat ook keer op keer uit. We hadden een week voor het optreden nog een semi-generale repetitie in onze eigen Gertrudis kathedraal, waarbij we allemaal

onze toneelkleden aankregen. Over het algemeen heel eenvoudig, gemaakt van lange lappen, tafelkleedjes en dan ook nog die mooie jurk met sleep, die gemaakt was van slechts twee truien. De kleding was ontworpen en uitgevoerd door Hedwich van der Steen, de dochter van Cees van der Steen. De laatstgenoemde speelde ook mee in het stuk. Hij speelde slaaf en boekverkoper. In zijn vrije tijd maakte onze boekverkoper ook nog authentieke, originele boekrollen, die tijdens het stuk gebruikt werden.

Op de openingsdag van het congres hadden we dan de échte generale in de Domkerk. Uiteraard met toneelkleden, maar ook met headsets met microfoon, die het geluid op speakers overbrachten. Dit werd uitstekend verzorgd door de firma Hulskamp, die samen met Oscar ook de belichting regelde. Het was spannend om te horen hoe je stem door zo'n microfoon klinkt en hoe de akoestiek in deze kerk werkt.

Op de dag van de uitvoering waren we al vroeg aanwezig in de Domkerk. De sfeer was goed en we maakten weer veel grappen, maar Oscar maande ons tot rust en concentratie, die we toen ook hebben behouden.

Langzaam kwamen de congresgangers de kerk binnen voor het ochtendgebed, terwijl wij nog één keer de tekstdoorloop deden. Dan een groepsknuffel en Oscar, die ons één voor één bij de schouders pakte en ons succes wenste en toen was het dan echt zover: Sta op en ga!

Het ging echt geweldig. Niemand vergat zijn tekst of viel van het podium. Zenuwen zullen er wel geweest zijn, maar het heeft niemand belemmerd. Het publiek leefde mee en luisterde ademloos. Wij als toneelspelers hebben genoten. En

aan het einde van het stuk sprak ik trots en dankbaar de volgende woorden:

Het is volbracht, wij zien hem gaan,

wij hebben onze plicht gedaan,

de taak die God ons had gegeven,

en onze wacht wordt opgeheven.

Loof God de Heer zo wijs en goed,

Die zulke grote dingen doet.

En Jezus die in eeuwigheid

en tijd moet zijn gebenedijd.

Amen.

Gabrielle Hooimeijer

Biddende gemeenschap

Verleden jaar leek de klad een beetje in de gespreksgroep Groningen te komen, maar 9 september zijn er toch weer tien parochianen bijeen, voor het eerst in het parochiezaaltje rondom een mooi gedekte tafel met kaarsjes en heerlijke soep van Marijn en Janneke.

Maar hoe gezellig het ook is in ons zaaltje, toch kiest de groep weer voor bijeenkomsten aan huis bij de deelnemers, die om de beurt de groep zullen ontvangen en thema's zullen aandragen. De tweede bijeenkomst was op 21 oktober

ten huize van Cees en Hilda van der Steen. Het is goed om op deze plaats nadrukkelijk te vermelden dat iedereen welkom is bij deze bijeenkomsten, inclusief nieuwe leden en gasten die onze diensten bezoeken.

Een van de deelnemers van het eerste uur vertelt dat er vroeger bij de aanvang van de gespreksavond een rondje gemaakt werd rondom de vraag: Hoe gaat het met

je? Daarbij kreeg iedereen de mogelijkheid om te vertellen wat hem of haar op dat moment in het bijzonder bezig hield. Een goede kans om de onderlinge band te versterken. We besluiten deze gewoonte weer op te nemen.

Geloven, nieuwe kansen

Voor deze bijeenkomst heeft Victor het thema aangedragen: geloven - nieuwe kansen'. Hierbij de volgende toelichting: "Velen keren zich vandaag van het traditionele christelijke geloof en van de Kerk af. Het geloof bevindt zich in een crisis. Niet alleen door afkeer, maar ook door vervolging en onderdrukking. Een crisis biedt echter ook kansen om ballast te herkennen en overboord te gooien en op saamhorigheid in de kerk en de samenleving wat kan leiden tot een levendige relatie met God."

Het thema maakt veel los. We zijn de afgelopen tijd geconfronteerd met een grote ramp en met veel afschuwelijk geweld in de wereld. In de diensten staan we

hier ook steeds weer bij stil, in de preken en in de voorbeden. Vanuit de Raad van Kerken is er in de maand september iedere woensdagavond een gebedsdienst.

"Geef in drie woorden aan hoe je de wereld van dit ogenblik ziet," vraagt Victor aan het begin. "Van God los," zegt iemand en dat verwoordt de gevoelens van de groep zo goed, dat niemand meer behoefte heeft aan aanvullingen.

Rituelen en bidden

Wat doen we als reactie op alles wat er gebeurt? De ceremonies bij aankomst van de kisten waren indrukwekkend, maar de klappende mensen aan de kant van de weg doen toch wat vreemd aan. Er is bij tragische gebeurtenissen kennelijk behoefte aan rituelen: bloemen, knuffels, kaarsen. Dat is begonnen na het overlijden van prinses Diana. Als we de reacties rondom de ramp in Tenerife vergelijken met de reacties op de vliegcrash in Oekraïne, is er een hemelsbreed verschil. Misschien het gevolg van de leegloop van de kerken: zoekt men iets in plaats van de vertrouwde kerkelijke rituelen?

En wat doen wij als christenen? Er is behoefte om onze solidariteit te tonen en in veel plaatsen gebeurde dat ook. Amersfoort en Delft worden als voorbeelden genoemd.

Het brengt ons op bidden, één van de weinige dingen die we kunnen doen, machteloos als we ons voelen. Maar geloven we nog dat bidden helpt? En bidden we voor onszelf of verwachten we anderen ermee te steunen? Onze geloofsgenoten worden vervolgd. Wij hebben moeite om in de kracht van het gebed te geloven, terwijl zij hun geloof vasthielden, ook toen ze met de dood bedreigd werden.

We zouden moeten bidden voor onze vijanden, zei Victor in een preek, maar dat is voor sommigen toch een brug te ver. Kun je wel voor hen bidden, als je tegelijkertijd vurig hoopt dat de wereld geweld zal gaan gebruiken om ze uit te schakelen? Het kwaad moet bestreden worden, in dienst van de gerechtigheid, net als in de Tweede Wereldoorlog. De wereld kon Hitler niet laten doorgaan met het uitmoorden van de joden.

We moeten het niet accepteren, maar constateren, en beseffen dat we zoveel gekregen hebben om er iets aan te doen. We hebben de Schrift gekregen om ons er bovenuit te tillen. We mogen leven vanuit hoop en we moeten die bronnen gebruiken.

Liefde en haat

De kern van ons geloof is: liefde uitdragen. In de Islam zijn er teksten die oproepen tot haat. Die zijn er in het Oude Testament ook, maar we lezen het Oude Testament vanuit het Evangelie: daaruit lezen we hoe God het bedoeld heeft.

We moeten echter niet vergeten dat die onderlinge haat ook onder christenen voorkomt: denk aan Noord-Ierland. En het is niet goed dat we als kerken gescheiden zijn, zegt iemand. Daar is niet iedereen het mee eens: het is toch goed dat je een kerk kunt vinden die bij je past, als kerken maar samenwerken in de oecumene. Eén van de aanwezigen vertelt dat zij de Oud-Katholieke Kerk gevonden heeft door het parochieblad; ze voelde zich aangetrokken door het "sociale programma", de sfeer van tolerantie die uit het blad sprak.

Zijn we als gelovigen individuen of opgenomen in een gemeenschap? De kerk is een gemeenschap en gemeenschap moet je opbouwen en onderhouden. De kern is de liturgie, maar het is toch niet goed als je niets met elkaar hebt behalve de liturgie.

En zo loopt het gesprek op zo'n avond. Er is openheid en ruimte voor iedereen om zijn of haar mening te geven. Een avond waarop je gemeenschap ervaart, waardoor de verbondenheid met elkaar groeit.

Adrie Paasen

Rondom "de Witte Madonna"

“Op een mooie dag (...) de sokkel was gestort en het beeld werd geplaatst”, schrijft Elze ter Harkel, lid van de Werkgroep Kunst in de Groningse wijk Lewenborg in het tijdschrift “Forma Aktueel” (nr. 92, 2010). Met dank aan het initiatief van Centrum Beeldende Kunst, de organisatie die zich al jarenlang bezighoudt met het project “Kunst op straat”. De buitenwijk, vooral groen, heeft circa tien jaar geleden een mooi beeld in wit marmer gekregen, gemaakt door een onbekende kunstenaar, abstract, maar sterk geassocieerd met de figuur van Madonna, en daardoor vanaf het begin steevast “De Witte Madonna” genoemd. Het beeld staat dichtbij een klein fietspad en een rij eengezinswoningen.

In 2010 ontstaat plotseling onrust rond haar figuur. Elze ter Harkel herinnert de lezers aan dat moment: “Dat het beeld tijdens de WK-voetbal geheel oranje gespoten werd, moeten we maar rekenen tot de verregaande vervreemding waaraan we met elkaar zo af en toe worden blootgesteld. Het bewijst ook dat het beeld, onze Witte Madonna, is opgenomen in het collectief van de wijk”.

In de zomer van 2014 gebeurt helaas nog iets met De Witte Madonna. De sokkel wordt volgeplakt met disco-affiches. Na de interventie van de Werkgroep Kunst zijn de affiches verdwenen. Maar het plakband was nog steeds zichtbaar op de sokkel. Dat plakband is er later anoniem afgehaald. Toevallig weet ik door wie: een met een Nederlander getrouwde Poolse vrouw, die in een huis dichtbij woont. Waarom heeft zij dit gedaan? Zij is niet religieus en was dat ook niet in haar geboorteland. Zij zegt: “De Witte Madonna zal voor mij altijd een belangrijk symbool blijven.”

Deze twee “interventies” van jonge wijkbewoners hadden geen serieuze

consequenties, hoewel zij wel een vraag aan de oppervlakte brengen: hoe begrijpelijk is de religieuze symboliek van kunstobjecten tegenwoordig? En het antwoord naar aanleiding van deze incidenten lijkt te zijn: steeds minder.

In de winkel van het Groninger Museum was dit jaar een boek te koop “Symboliek in de Westerse kunst” van Sarah Carr-Gomm (door Librero uitgegeven als de Nederlandse editie van het boek “The Secret Language of Art”, Duncan Baird Publishers, 2001). Dit boek is bedoeld als een eerste kennismaking met de symbolische betekenis van kunstwerken.

Een symbool wordt in dit boek eenvoudig gedefinieerd als een element, levend of levenloos, waarmee iets anders wordt aangeduid. Het grootste deel van dit boek betreft de kerkelijke kunst, vooral van de Middeleeuwen, de periode waarin de

religieuze beeldspraak in de kunst domineerde.

In de twee hoofdstukken “De Bijbel en het leven van Christus” en “Heiligen en hun wonderen” worden de religieuze visuele symbolen ontcijferd door het benoemen van de sleutelementen in bepaalde schilderijen. In het hoofdstuk “De Bijbel en het leven van Christus” neemt De Heilige Maagd Maria een groot deel in beslag. De auteur zegt: “Maria als de Moeder Gods is een belangrijke doctrine in de Kerk. Haar moederschap wordt op veel afbeeldingen benadrukt.” (pag. 98).

Duidelijk is dat de auteur van dit boek afstand neemt van de emotionele, spirituele en sociale context van de geanalyseerde kunstobjecten. Karakteristiek bijvoorbeeld is het gebruik van het woord “legenden”. Wij lezen op pagina 130: “Volgens de legenden werd Maria geboren bij Joachim en Anna uit een onbevleete ontvangenis, wat betekende dat ze was beschermd tegen elke bezoedeling door erfzonde”.

De westerse kunst kent een grote verscheidenheid aan van Mariasymboliek: de moeder van Christus, een groot bemiddelaarster, de rouwende “Mater Dolorosa”, de Koningin van de Hemel, de Madonna tussen de heiligen. De meest afgebeelde episoden uit het leven van Maria zijn: Mariaboodschap, Maria met Christuskind, Maria Hemelvaart en de kroning van Maria. Veel van haar kunstbeelden behoren tot de grootste kunstwerken ter wereld, zoals het schilderij van Leonardo da Vinci “Madonna met kind en de Heilige Anna” (ca. 1510).

Het boek “Symboliek in de Westerse kunst” leidt ons door de kunstgeschiedenis met een belangrijke waarschuwing: symbolen en attributen zijn

niet gestandaardiseerd; wij moeten voorzichtig blijven bij het zoeken naar hun betekenissen. Andere factoren, zoals: artistieke stijl en techniek, sociale en politieke omstandigheden, de oorspronkelijke locatie, de bedoelingen van de opdrachtgever liggen buiten het bestek van dit boek.

Dat het middeleeuwse beeld van Maria als Heilige Moeder ook nu nog symbolische betekenis heeft, is te zien op de omslag van het kerstnummer 2013 van “De Groene Amsterdammer”. Daar wordt het schilderij “Madonna del Soccorso” (San Pietro a Majella) afgebeeld. Het schilderij dateert uit de periode 1345-1399 sluit verrassend goed aan bij de moderne inhoud van het kerstnummer van “De Groene Amsterdammer” met een resumé van het afgelopen jaar. Dit resumé leidt tot een - pessimistisch - moreel saldo. “Wie is je held als je niemand meer vertrouwt ?” vraagt Joost de Vries in het artikel “Martelaren van de waarheid”. Zijn antwoord: de mensen die je onthullen waarom je niemand meer kunt vertrouwen, zoals Edward Snowden. Op de omslag van het kerstnummer 2013 staat prominent het middeleeuwse schilderij Madonna del Soccorso. Wij kijken bijzonder oplettend naar haar gezicht, zien haar scepticisme en delen haar gevoel van onzekerheid.

Joanna Paszkiewicz

Icoon voor de dagkapel

We zijn alweer onderweg naar Kerstmis. We verwachten de komst van Christus. Het doet mij denken aan de icoon die we in opdracht hebben gegeven aan een ervaren iconen schilder, mijn moeder Fransje. Schrijfster zou eigenlijk beter zijn. Zo heet dat namelijk, een icoon wordt niet geschilderd, maar geschreven. Het als het ware een geboorte. Op een maagdelijk witte plank begint het schrijfproces. Eerst de contouren overbrengen, dan

onderlagen. Er wordt goud aangebracht en steeds verder groeit de icoon en zie je steeds meer details. Net zoals een klein kind in de buik van de moeder steeds meer details krijgt.

Het icoon dat we in opdracht hebben gegeven is ook nog eens heel groot. Dat maakt het werken voor de schrijfster ook extra spannend. Details zijn nog beter te verfijnen daardoor, maar ook zichtbaarder.

Inmiddels is de icoon bijna klaar en kunnen we gaan uitdenken hoe we deze gaan bevestigen. Natuurlijk zal deze ook worden gewijd, zoals we afbeeldingen die toegewijd zijn aan God wijden. Binnenkort zal de icoon aankomen in onze parochie. Het voelt een beetje als Kerst.

Pastoor Victor

Op de zolder van Museum de Fundatie in Zwolle zie ik mijn moeder. Ze ligt op een bank. 's Morgens is ze naar het huis van mijn zus gebracht. Ze heeft een tijd op de bank gezeten en geluisterd naar gesprekken die ze niet begrijpt. Ze is moe geworden. Mag ik gaan liggen? Ja, je mag gaan liggen. Mijn zus schuift een paar kussens onder haar hoofd en ze valt in slaap. Na een paar uur wordt ze wakker en staart in de onbekende ruimte.

Lotta Blokker; *The hour of the wolf Silhouette III* 2013 brons

Nee, het is natuurlijk niet mijn moeder, maar een beeld. Een beeld van een vrouw die, net als mijn moeder destijds, aan het einde van haar leven is. Oud en broos. Ze is door beeldend kunstenaar Lotta Blokker onverhuld, maar liefdevol weergegeven. Ondanks de afgezakte borst, de oude handen met de dikke aderen, de voeten met knobbels heeft ze een was van schoonheid over zich. In het gegroefde gelaat staan de ervaringen van vele jaren, maar de peilloos diepe ogen lijken al over de grens van het bestaan te kijken.

Een verdieping lager zien we dezelfde vrouw, in een vroegere fase, helder en vol leven. Ze danst vol overgave met een denkbeeldige partner. Achter het oude

lichaam, met het bolle buikje, de laaghangende borsten, zie je het sierlijke meisje dat ze was en inwendig nog altijd is.

Universeel en persoonlijk

Op www.lottablokker.com/press/video/ ontmoet je in een video deze dansende vrouw in het echt en vertelt Lotta Blokker over het beeld dat ze van haar gemaakt heeft: "een oude vrouw die altijd had kunnen bestaan, die over een paar eeuwen nog steeds bestaat." Maar dat universele gaat samen met het hoogst persoonlijke. Lotta Blokker verdiept zich in haar modellen in intensieve ontmoetingen en kan alleen iets tot stand brengen als ze emotie voelt. Dat kan ook tot een blijvende band leiden: vijf jaar later maakt Lotta Blokker in het verzorgingshuis het beeld van de uitgeputte vrouw op de bank.

Lotta Blokker laat niet alleen het zichtbare zien, maar ook het onzichtbare. De partner van de dansende vrouw zie je in de houding van haar armen. Zo zijn er ook drie beelden met de titel *Pietà*, de gebruikelijke benaming van een schilderij of beeld van Maria met haar dode zoon op haar schoot. Een mannenfiguur in de houding van de gekruisigde; het kruis ontbreekt, maar is in de geest aanwezig; een staande vrouw die een lijkwade in haar armen houdt en het meest aangrijpende beeld: een man wiens handen een onzichtbaar dood kind omvatten.

Er zijn nog veel meer beelden te zien, die stuk voor stuk een intensieve ontmoeting waard zijn. Gelukkig duurt de tentoonstelling nog tot en met 4 januari.

Adrie Paasen

Kort geleden verscheen de bundel Ademhalen van onze parochiane Joanna Paszkiewicz-Jaegers, uitgegeven door de Stichting Algehele Aanraking te Groningen, uitgever Paul M. Borggreve. De bundel bevat 94 korte teksten: gedichten, overdenkingen, prozaminiaturen.

De officiële presentatie van het boek vindt later in het jaar plaats in Het Paleis, Boterdiep, Groningen, in het atelier van Hans Hage, die het boek geïllustreerd heeft.

Eén van de gedichten, getiteld: De jongen in het uniform, is heel actueel in dit jaar, waarin we de Eerste Wereldoorlog herdenken. Het gaat over de vader van Joanna, die als kindsoldaat in de Eerste Wereldoorlog te zien is op een foto. Hij was bij de tsaristische infanterie, aangezien Noord-Polen, zijn geboortestreek, tot 1918 Russisch grondgebied was. Hij vertelde nooit over de oorlog.

De jongen in het uniform

De officiële herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog

Moeten plaatsvinden zonder veteranen

Deze Poolse jongen in het uniform van de tsaristische infanterie

Zou ook niet aanwezig zijn

Hoeveel jaren geleden is zijn leven begonnen?

Makkelijke berekening: honderd dertien

Wie naar zijn foto kijkt

Zegt dat wij dezelfde

iets onzekere glimlach hebben

Ik en mijn vader

Kind soldaat

Samen

Ziekenzalving

Iedereen wordt weleens ziek. Meestal worden we snel weer beter, soms duurt het wat langer, maar we komen er bovenop. Maar soms is dat niet zo vanzelfsprekend. Soms is een ziekte ernstig. Er is iets gebeurd wat gevolgen heeft voor ons verdere leven, of het leven zelf komt in het geding. Dit kan angst geven en daarbij is het fijn wanneer we steun kunnen vinden. Dit vinden we allereerst bij elkaar: familie, vrienden, medegelovigen. Er wordt zorg en aandacht gegeven, wat goed is voor de zieke. Ook kan het op een zeker moment zijn dat de vraag naar God naar boven komt. Hoe kun je je zorgen bij God neerleggen en hem vragen jou te dragen?

In de brief van Jakobus staat dat de zieken met olie moeten worden gezalfd om hen te redden. Deze tekst bevestigt de instelling van het sacrament door Jezus, waarbij Hij de opdracht gaf te zorgen voor de zieken. Ziekte confronteert ons met de broosheid en eindigheid van ons leven. Daarom is het belangrijk dat in geval van ernstige ziekte de priester gevraagd wordt om te komen om te bidden en de zieke te zalven.

Het ritueel dat bij dit sacrament hoort, zit vol met teksten van steun en hoop en vergiffenis. We bidden samen psalmen – Psalm 23, 121, 139 en 143, of een keuze daaruit – psalmen die ons mogen dragen in die momenten van angst, pijn en nood. We bidden om vergeving, waarbij we in het reine kunnen komen met alles wat mis is gegaan in het leven. De priester bidt dan voor de zieke om steun en kracht en om bevrijding. Hierbij legt de priester de handen op het hoofd van de zieke. De zieke wordt daarna gezalfd met de olie, die vlak voor Pasen in de kathedraal is gewijd. Teken van verbondenheid met de hele kerk, waardoor wat we doen bij de zieke

thuis, gedragen wordt door de hele kerk.

Eigenlijk is de bediening van dit sacrament een verzameling van sacramenten. Het sacrament van de verzoening (biecht) wordt bediend, de zalving met olie en meestal ontvangt de zieke de communie. Dat doen we met een geconsacreerde hostie, die we over hebben van de voorgaande eucharistieviering. Hiermee wordt de zieke ook in verbinding gebracht met de vierende gemeente.

Het is dus een sacrament van leven en hoop. Niet alleen voor het uur van onze dood, maar juist ook op die momenten dat we nog verder zullen leven. Zelfs wonderen gebeuren er omheen: dat een zieke opeens weer verbonden is met een gemeenschap, dat een zieke snel opknapt.

Pastoor Victor

Sint Maarten

Op 11 november hebben we met kinderen uit de buurt Sint Maarten gevierd. Het was wel spannend zo'n eerste keer. Je weet niet of de aankondiging voldoende mensen heeft bereikt.

Rond vijf uur 's avonds leidde de pastoor de avond in, onder andere met een St. Maartenslied waar Adrie voor had gezorgd. Daarna was er een verhalenvertelster die het verhaal van Sint Maarten vertelde en daarna was er

chocomelk en lekkers voor de kinderen. We hielden de deuren daarna open voor het publiek en gedurende de avond ontmoette we zo'n vijftig mensen uit de buurt met hun kinderen. Het leverde nieuwe contacten op en veel positieve reacties op onze kerk en de oud-katholieke aanwezigheid. Albertha en Marijn hebben enthousiast gezorgd voor de catering, waarvoor dank.

Al een hele tijd denk ik erover een rubriek te beginnen in ons mooie parochieblad. Iedereen die weleens mijn Facebookpagina bekijkt, weet dat ik graag mijn kooksels en baksels deel en daarom leek het mij leuk om ze ook met jullie te delen. Ik moet er nog over nadenken of ik al mijn 'geheime' recepten prijsgeef, maar wie weet.

Ik begin met een van mijn favoriete recepten. De adventstijd staat al weer voor de deur. Advent betekent voor mij een tijd van blijde verwachting. Ja, natuurlijk de verwachting van onze Heer, maar ook de verwachting van gezelligheid, warmte en heerlijke geuren die het huis gaan vullen.

Ik heb een aantal jaren in Duitsland gewoond en daar is het traditie om in de adventstijd "Weihnachts Plätzchen" te bakken. Dat zijn heerlijke kerstkoekjes in alle soorten en maten. Uit die traditie ga ik een recept met jullie delen. Een Zwitsers koekje, dat net als een echt sneeuwvlokje smelt op je tong: Schneeflöckli!

Veel bakplezier en eet smakelijk!

Marijn Scheijde

Schneeflöckli

voor circa 120 stuks:
250 gram zachte roomboter
100 gram poedersuiker
2 zakjes vanillesuiker
125 gram bloem
250 gram maïzena
poedersuiker om te bestrooien

Bereidingswijze:

- De roomboter met de mixer schuimig opkloppen.
- In een andere kom de poedersuiker, vanillesuiker, bloem en maïzena zeven en goed vermengen met elkaar.
- Dit mengsel toevoegen aan de opgeklopte roomboter. Dit kun je het beste doen door de mixer op de laagste stand te zetten en voorzichtig te mengen. Het mengsel zal niet meteen een deegbal worden. Pas als je het verder met de hand gaat kneden zal het een deegbal gaan vormen. In vershoudfolie wikkelen en tenminste een uur in de koelkast laten rusten.

Een tip: Ik rol het deeg altijd alvast in korte rollen, zodat ik het, als het gerust heeft, gemakkelijk in kleine stukjes kan snijden om bolletjes te rollen.

- De oven op 180 graden voorverwarmen.
- Uit het deeg bolletjes rollen zo groot als een kers en deze op een met bakpapier beklede bakplaat leggen.

Met een vork de bolletjes zachtjes iets plat drukken. Niet te plat!

- De koekjes 12 -15 min bakken. Ze mogen niet bruin worden. Als ze klaar zijn ze laten afkoelen op een rekje en met poedersuiker bestrooien.

Vieringen

De parochie houdt elk weekend van de 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen. Op zaterdag is dat om 19.00u in Leeuwarden en op zondag om 11.00u in Groningen tenzij anders aangegeven.

De vieringen in Groningen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca. 10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westershaven om de hoek.

De vieringen in Leeuwarden worden gehouden in de Lutherse Kerk, Nieuwe Oosterstraat 28-30 te Leeuwarden. De kerk is op loopafstand van het station.

zondag 30 november 11.00

Groningen

Eerste zondag van de Advent (paars)

1e lezing: Jesaja 64, 1-9, blz. 209

2e lezing: 1 Korintiërs 1, 1-19 blz. 209

zaterdag 6 december 19.00

Leeuwarden

Tweede zondag van de Advent (paars)

1e lezing: Jesaja 40, 1-11 blz. 211

2e lezing: 2 Petrus 3, 8-18 blz. 211

zondag 7 december 11.00

Groningen

Tweede zondag van de Advent (paars)

1e lezing: Jesaja 40, 1-11 blz. 211

2e lezing: 2 Petrus 3, 8-18 blz. 211

zaterdag 20 december 19.00

Leeuwarden

A festival of nine Lessons & Carols (paars)

Gezamenlijke adventsviering van

anglicanen en oud-katholieken met veel carols.

zondag 21 december 11.00

Groningen

Vierde zondag van de Advent

1e lezing: 2 Samuël 7, 4-16 blz. 215

2e lezing: Romeinen 16, 25-27 blz. 216

zondag 21 december 19.00

Groningen

A festival of nine Lessons & Carols (paars)

Gezamenlijke adventsviering van

anglicanen en oud-katholieken met veel carols.

woensdag 24 december 19.00-19.45

Groningen

Kinderkerstnachtdienst (wit)

Kerstviering voor kinderen

woensdag 24 december 21.30

Groningen

Kerstnachtdienst (wit)

1e lezing: Jesaja 9, 1-6 blz. 19

2e lezing: Titus 2, 11-14 blz. 19

donderdag 25 december 11.00

Groningen

Eerste Kerstdag (wit)

1e lezing: Jesaja 52, 7-10 blz. 21

2e lezing: Hebreëën 1-12 blz. 21

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30u. Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

